

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92-3

**1a Etapa : CASTELLET – TORRELLETES – COLL DE L'ÀLIGA – OLÈRDOLA
PUIG DEL PAPIOL – L'ARBOÇAR DE BAIX – L'ARBOÇAR DE DALT**

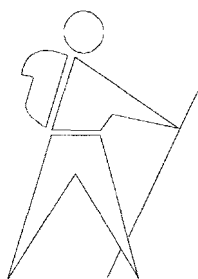
15 d'abril de 2007

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7:30	h
Torrelletes. Inici de l'excursió.	8:15	h
Coll de Cal Deus. Reagrupament i esmorzar.	9:20	h
	9:50	h
Pla dels Albats (Olèrdola). Reagrupament.	10:55	h
	11:10	h
Puig del Papiol. Reagrupament.	12:20	h
	12:30	h
L'Arboçar de Dalt. Final d'etapa.	13:00	h
Sortida cap a Vilanova.	13:15	h
Vilanova i la Geltrú.	14:00	h

Notes.-

- ** Esmorzarem al Coll de Cal Deus o una mica més endavant, al Coll de l'Àliga.
- ** Tornarem a dinar a Vilanova.
- ** L'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecteu els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom.**
- ** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** La Secció de Senders disposa d'un telèfon mòbil (**680102567**). Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge **utilitzeu només** aquest telèfon. (Els dissabtes de 14h a 16h i el diumenge a partir de mitja hora abans de l'hora prevista per a la sortida).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92-3

**1a Etapa : CASTELLET – TORRELLETES – COLL DE L'ÀLIGA – OLÈRDOLA
PUIG DEL PAPIOL – L'ARBOÇAR DE BAIX – L'ARBOÇAR DE DALT**

15 d'abril de 2007

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

La variant GR-92-3 se separa del traçat del Sender del Mediterrani a la Clota, prop del castell d'Eramprunyà, i el recupera a Castellet, a la riba del pantà de Foix, tot passant pel Puig de la Mola, Els Casals, Santa Susanna, L'Arboçar de Dalt, L'Arboçar de Baix, el Puig del Papiol, Olèrdola, el coll de l'Àliga i Torrelletes. El seu recorregut està repartit en dues etapes: La Clota – L'Arboçar de Dalt, amb 21,810 km, i l'Arboçar de Dalt – Castellet, amb 19,000 km.

Aquest sender també forma part dels Camins Interxarxa de Parcs que uneixen els diferents parcs naturals que hi ha pels voltants de Barcelona, en concret és el camí del Garraf al Foix.

El recorregut del GR-92-3 el farem en sentit contrari al que figura a la topogüia i utilitzarem la descripció que correspon a les fitxes de la Interxarxa de Parcs. Per tal de retallar el quilometratge de la primera etapa s'ha decidit començar-la a Torrelletes en comptes de Castellet; amb això el recorregut passa de 19,000 km a 16,070 km

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

Castellet (145 m). L'inici del GR-92-3 està situat al darrere de l'església de Sant Pere, seguint la carretera que va al cementiri. Passat el cementiri, la deixarem per un camí a l'esquerra que travessa la carretera BV-2117 que va de Castellet a Torrelletes i continua per una pista asfaltada.

0:25	0:25	1,660
------	------	-------

Uns metres abans d'arribar a les cases de la Resclosa, deixem la pista asfaltada, i continuem per una pista que puja cap a la dreta.

0:10	0:35	2,360
------	------	-------

Carretera BV-2117 de Torrelletes a Les Masuques, la seguim a la dreta

0:04 0:39 **(0:00)** 2,930 **(0,000)**

Torrelletes (185). Travessem el poble anant pel carrer del Pou, i passant pel costat del dipòsit d'aigua.

0:10 0:49 **(0:10)** 3,300 **(0,370)**

Cruïlla amb pal indicador. Anem a la dreta, entrem en el parc del Foix.

0:15 1:04 **(0:25)** 4,360 **(1,430)**

Dalt a l'esquerra ens queden les coves de la Bobera, amb vestigis d'habitatges troglodítics i formacions calcàries. Més endavant deixarem a l'esquerra la vall de Sant Joan.

0:15 1:19 **(0:40)** 5,730 **(2,800)**

Cruïlla amb indicador (255 m). Envoltats de vinyes, deixem la pista principal que va a la dreta i agafem un corriol que puja fort per camí pedregós.

0:15 1:34 **(0:55)** 6,540 **(3,610)**

Cruïlla amb indicador (355 m). Retrobem la pista principal i la seguim a l'esquerra

0:10 1:44 **(1:05)** 7,280 **(4,350)**

Coll del Marge Llarg o de Cal Deus (380 m). Rètol del parc del Foix. Deixem dues pistes a l'esquerra per continuar recte per una de més ampla que puja.

0:04 1:48 **(1:09)** 7,650 **(4,720)**

Cruïlla amb pal indicador; anem a l'esquerra. A la dreta el turó de les Tres Partions (435 m).

0:06 1:54 **(1:15)** 7,990 **(5,060)**

Esplanada i cruïlla de pistes a prop del pic de l'Àliga (465 m). Pal indicador. Per sender carenejant assolim el cim. Per sender continuem carenejant i baixem .

0:07 2:01 **(1:22)** 8,720 **(5,790)**

Coll de l'Àliga (404 m). Primeres cases de d'urbanització Daltmar. Cruïlla de pistes, seguim recte

0:19 2:20 **(1:40)** 10,200 **(7,270)**

Passem la urbanització, deixant a la dreta el camí de Canyelles, arribant a l'entrada del parc d'Olèrdola. Rètol (335 m).

0:28 2:48 **(2:09)** 11,000 **(8,070)**

La pista passa pel vesant est del turó del castell d'**Olèrdola** fins arribar al pla dels Albats, on gira a l'esquerra en direcció a l'entrada del conjunt monumental (295 m).

0:02 2:50 **(2:11)** 11,940 **(9,010)**

Prenem la carretera d'accés al castell. La seguim uns metres i la deixem per un sender a l'esquerra.

0:10 3:00 **(2:21)** 13,130 **(10,200)**

Prop de la font de l'Alba, a l'ombra de uns plataners (250 m) trobem una pista, la seguim a la dreta per deixar-la per un sender a l'esquerra que baixa a la font de Fontanilles.

0:10 3:10 **(2:31)** 13,720 **(10,790)**

Font de Fontanilles (200 m) d'aigua molt bona. Continuem la baixada fins a trobar la pista del fondo de la Seguera i la seguim a la dreta. Pal indicador.

0:10 3:20 **(2:41)** 15,000 **(12,070)**

Carretera de Vilafranca a Vilanova, C-15 (155 m) de molt de trànsit. Amb precaució se segueix pel costat de la carretera, uns 250 metres, deixant-la a l'entrada de la carretera de Viladellops. En aquest punt prenem un corriol que puja cap a l'esquerra.

0:08 3:28 **(2:49)** 15,470 **(12,540)**

Cal Catentingues (200 m). Masia enrunada, travessem l'era i continuem la pujada per un sender pedregós.

0:27 3:55 **(3:16)** 16,930 **(14,000)**

Puig del Papiol (383 m). Vèrtex geodèsic des d'on es gaudeix d'una bona vista. Baixem del cim pel vessant oposat.

0:12 4:07 **(3:28)** 17,540 **(14,610)**

Passem a prop de Cal Marc (265 m), girem a la dreta arribant a la carretera BV-2415 que va a Olivella. La travessem.

0:03 4:10 **(3:31)** 17,770 **(14,840)**

Can Segarra (260 m). Barriada del municipi d'Olèrdola. Seguim pel costat de les cases, als pocs minuts pasarem a prop del columbari medieval de l'Arboçar

0:08 4:18 **(3:29)** 18,510 **(15,580)**

L'Arboçar de Baix (245 m). Masia fortificada amb una torre de defensa adossada. Seguim per la carretera fins a l'Arboçar de Dalt.

0:04 4:22 **(3:43)** 19,000 **(16,070)**

L'Arboçar de Dalt (265 m). Principal nucli de població.

TORRELLETES

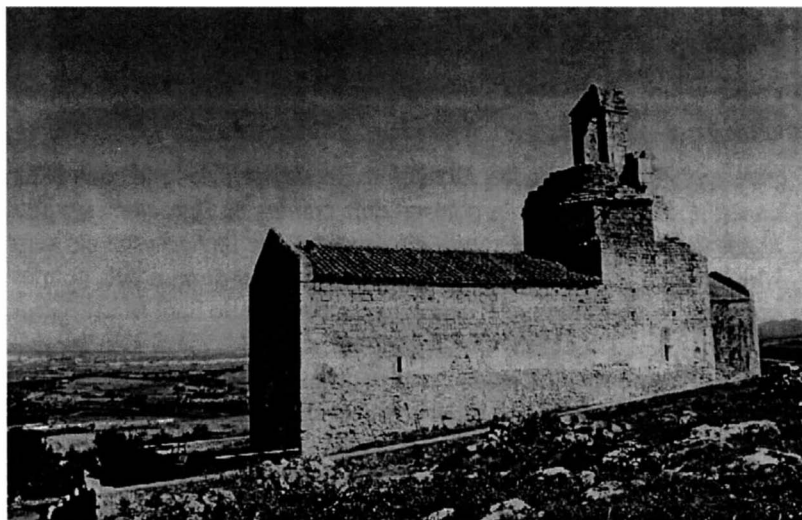
El petit poble de Torrelletes pertany al municipi de Castellet i la Gornal de la comarca del Garraf; es troba a l'esquerra del riu de Foix, al nord-est de Castellet. L'origen del lloc és antic però les cases del petit nucli són dels segles XIX i XX; s'hi destaca la masia basilical de Can Rossell.

Prop de Can Rossell hi ha indicis de poblament ibèric a la Serreta de la Casota, i a migdia hi ha el fondo de la Pòpia, amb les balmes de la Bovera i la balma del Solell de les Cabres, amb vestigis d'habitatges troglodítics.

OLÈRDOLA

El municipi d'Olèrdola és situat a la part meridional de la comarca de l'Alt Penedès, al límit amb Garraf. Dóna nom al municipi l'antiga ciutat d'Olèrdola, capital històrica del Penedès. Té una superfície de 29,87 km² i envolta el terme de Vilafranca del Penedès per migdia i llevant. A la part més septentrional, en la llenca de terreny on hi ha el poble de Sant Pere Molanta i la caseria de Ferran, confronta amb Sant Cugat Sesgarrigues. A llevant limita amb Avinyonet i Olivella, municipi aquest darrer de Garraf, com els de Canyelles i Castellet i la Gornal, amb els quals termeneja a migdia. Al sud-oest i a l'est limita amb el terme de Santa Margarida i els Monjos.

El territori és muntanyós, sobretot en la part meridional, que s'estén pels vessants occidentals del massís de Garraf, on s'assoleixen els 465 metres al puig de l'Àliga, al límit entre els termes d'Olèrdola i de Canyelles. També és important el puig del Papiol (383 m), prop del límit amb Avinyonet. Carenejant, del Papiol a l'Àliga, encara es pot seguir la Carretera Reial de la Cerdanya. El terreny és, en general, de naturalesa calcària o margosa, de sedimentacions terciàries, sovint riques en fòssils.

La xarxa hidrogràfica és quasi tota dirigida cap a la riera de Canyelles, per mitjà de diferents cursos, entre els quals el Fondal de la Vall, que arreplega les aigües que passen per dessota de l'antiga fortalesa olerdolana, abocant a la dreta de l'esmentada riera. Per l'esquerra és important el torrent del Sepulcre, que rep les aigües de la banda del Papiol.

El cap del municipi és el poble de la Plana Rodona. A més, comprèn el poble de Moja i les caseries de Viladellors, l'Altrabanda, la Serreta i el Sant Sepulcre, el despoblat de Magrinyà i l'antiga quadra de Puig-roig.

De l'antiga ciutat i castell d'Olèrdola, que s'aixecava al turó de Sant Miquel d'Olèrdola (300 m d'altitud), hom sap que fou habitada a l'època neolítica i a l'edat del bronze i, més tard, pels ibers. La seva ocupació fou, possiblement intermitent, ja que per la seva posició estratègica constituïa un lloc fortificat en èpoques bèl·liques i poc convenient durant els períodes de pau. Es manté en peu una gran part d'una muralla, suposadament ibero-romana, bastida als primers temps de la romanització (darreries del segle III i començament del segle II aC). La muralla intercepta l'únic accés practicable al penya-segat on s'erigí el bastió d'Olèrdola. Dins el recinte hom pot veure una gran cisterna buidada a la roca, amb una capacitat de 328 metres cúbics, un gran nombre de sitges també excavades a la roca, on es guardava el gra, fons de cabanes i molts altres vestigis d'un poblament desaparegut. S'han trobat, també, monedes ibèriques, sobretot de *Cose*. A la part de ponent, que es la més alta del recinte, es conserven les restes del castell amb la base de parament romà.

Abandonada Olèrdola en l'època de la pau romana, fou ocupada de nou durant la conquesta cristiana. El comte Sunyer vers el 929 edificà un castell sobre les ruïnes de la ciutat i també l'església de Sant Miquel d'Olèrdola que consagrà el bisbe Teodoric vers el 935, bastida al costat d'una església anterior, construïda pels primers repobladors probablement al segle IX. D'aquesta església precedent es conserva una porta amb arc de ferradura, de tipus mossàrab. En la paret occidental, damunt la portalada de mig punt, hi ha una finestra geminada, d'alçada doble monolítica, amb una columneta com a mainell, possiblement aprofitada d'una construcció anterior. Vora l'església hi ha moltes sepultures antropomorfes excavades a la roca, datables al segle X, que han donat nom al tipus, conegut popularment com *olerdolà*.

El castell i la ciutat d'Olèrdola (*castrum i civitas Olerdulae*), esmentats així entre els anys 950 i 978, de domini comtal, van sofrir greus danys en l'escomesa d'al-Mansur de l'any 985. Posteriorment es bastí un nou temple, més gran que l'anterior, que el bisbe Vives consagrà el 991. En l'acta de consagració de la nova església de Sant Miquel, se li concediren tots els drets que ja havia tingut l'església consagrada pel bisbe Teodoric i s'hi assenyala l'extensíssim terme jurisdiccional d'Olèrdola que arribava fins a la costa i comprenia els actuals termes d'Avinyonet, la Granada, Pacs i Vilafranca.

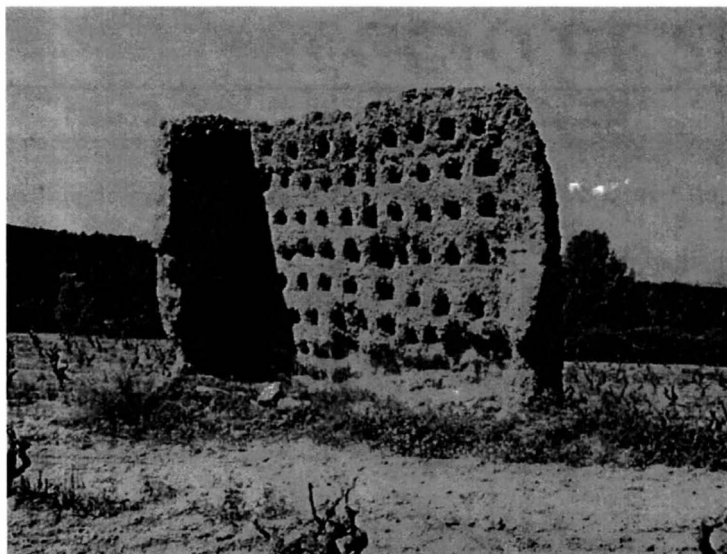
El 1041 hi residí i en fou senyor Mir Geribert, que s'intitulà príncep d'Olèrdola, en rebel·lió oberta contra Ramon Berenguer I. El 1059 Mir Geribert reconegué definitivament la potestat dels comtes de Barcelona per la ciutat d'Olèrdola i els seus castells, un any abans de morir en lluita contra els sarraïns, que havien estat els seus amics i aliats. Arnau de Santmartí, fill de Mir Geribert, tingué el castell d'Olèrdola, sota el domini dels comtes de Barcelona, i a la seva mort la castlania continuà en mans dels seus descendents, senyors de Sant Martí Sarroca.

El 1108 els almoràvits envaïren el Penedès i destruïren el castell d'Olèrdola. El mateix any fou encomanada la restauració a Jordi de Santmartí, veguer d'Olèrdola, i als seus castllans. El comte Ramon Berenguer III atorgà unes àmplies franqueses per estimular la repoblació d'Olèrdola i demanà la col·laboració del monestir de Sant Cugat, al qual donà, el 1109, la torre superior del castell i el seu entorn territorial. Tot i això, cap a mitjan del segle XII, un cop conquerida Tarragona i les terres de la Catalunya Nova fins a l'Ebre, la major tranquil·litat de la comarca del Penedès féu que Olèrdola perdés, altre cop, el seu valor estratègic, i s'anés abandonant a mesura que augmentava la població del pla, agrupada en parròquies. Un d'aquests nous nuclis, Vilafranca, heretà la importància i la capitalitat de l'antiga Olèrdola.

L'ARBOÇAR

L'Arboçar és un poble del municipi d'Avinyonet del Penedès de la comarca de l'Alt Penedès situat al sud-oest del terme municipal. És format per tres nuclis: l'Arboçar de Dalt, l'Arboçar de Baix i l'Arboçar de les Roques, situats a l'obaga del puig del Papiol del veí terme d'Olèrdola.

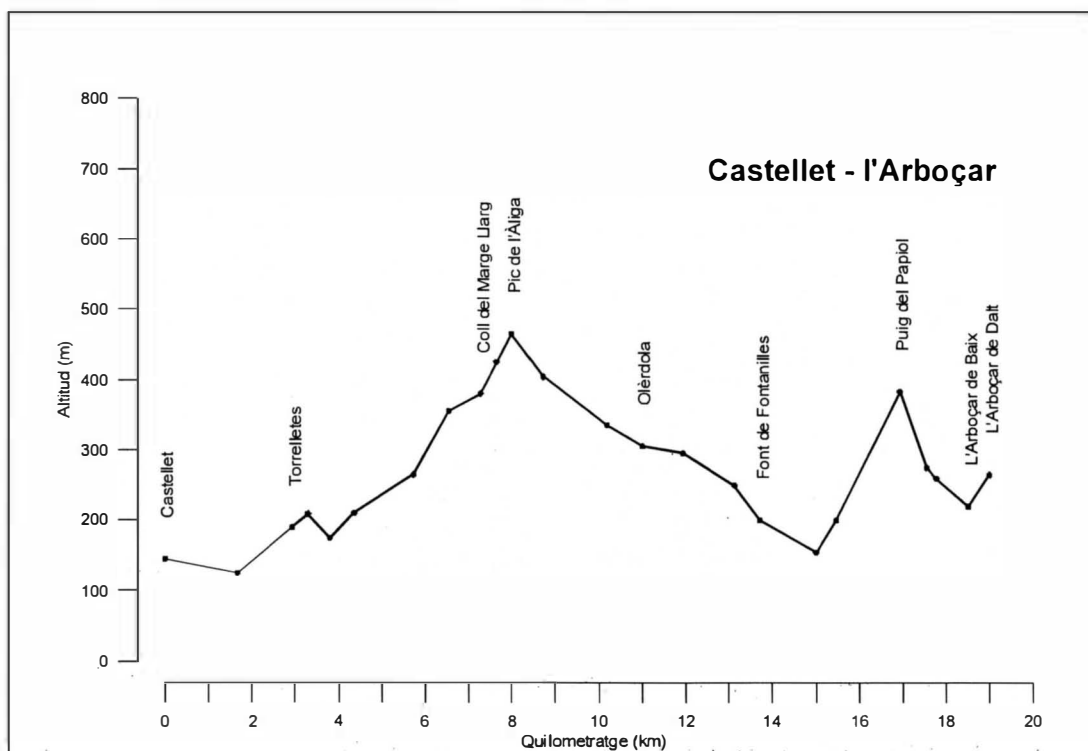
A l'Arboçar de Baix, al bell mig d'un camp, hi ha les restes un colomar medieval que havia estat identificat erròniament com un columbari romà.

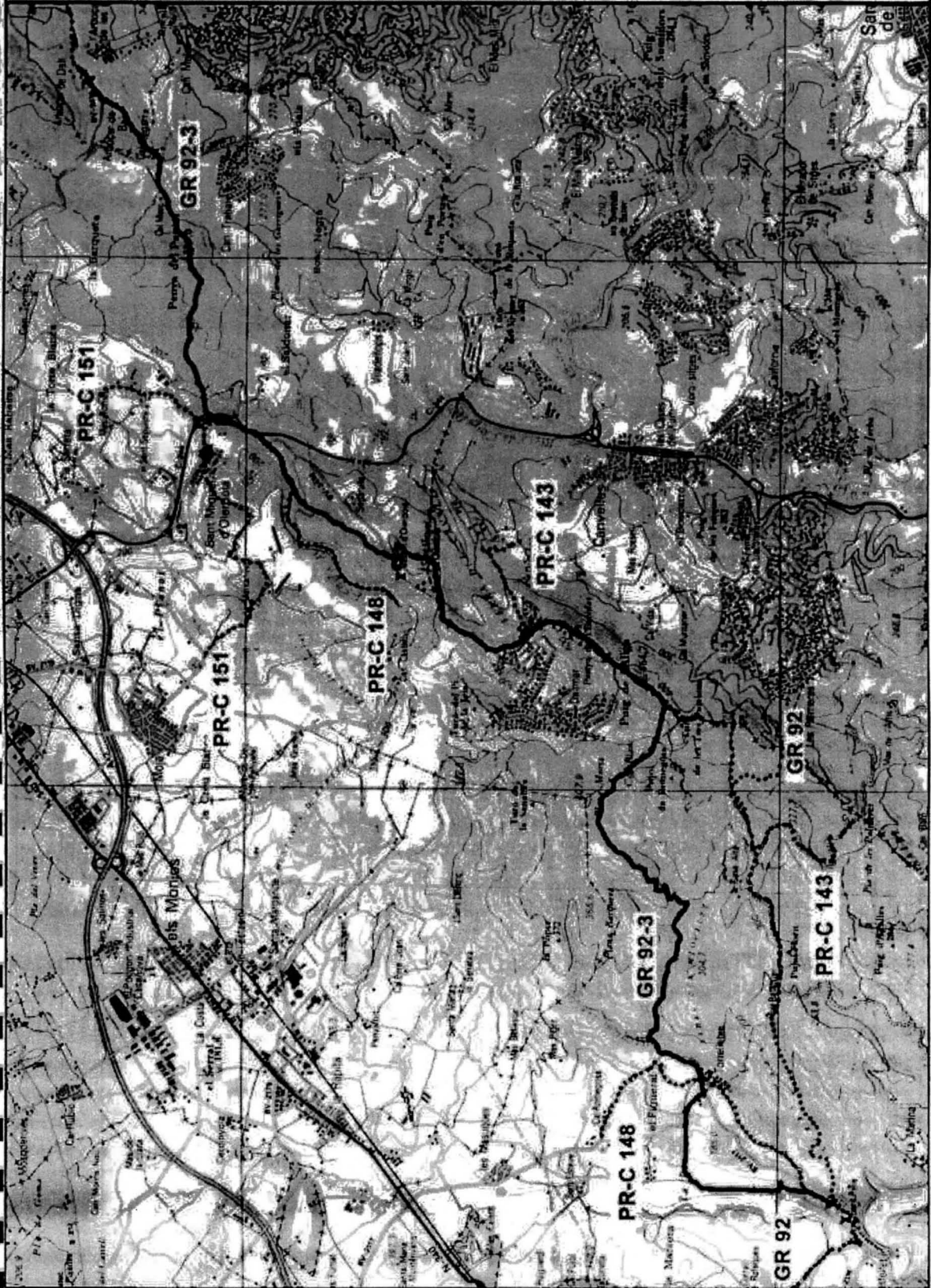
BIBLIOGRAFIA

- ** Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Volum 5. El Penedès i l'Anoia
Fundació Enciclopèdia Catalana (1982)
- ** Hipermapa de Catalunya:
<http://www10.gencat.net/ptop/AppJava/cat/actuacions/territori/hipermapa.jsp>
- ** Topoguaia del GR-92.FEEC- CS. (2004): <http://www.feec.org/examples/servlet/Sender?idsender=179>
- ** Camí Interxarxa de Parcs Naturals
<http://www.feec.org/Informacio%20Gral/sender/fitxes/xarxaparcs/inter/fitxa.php>

Agustí Poch. Abril 2007

GR 92-3 - Arboçar de Dalt - Castellet

Fișă: Institut Cartografic de Catalunya